

січень-лютий 2016 р.» / [Електронний ресурс] // Режим доступу до документа: <http://kuchma.org.ua/upload/iblock/c23/dodatok%2048.pdf>

8. «Ukraine to stay out of EU and NATO for 20 years» – says Jean-Claude Juncker / [Електронний ресурс] // Режим доступу до документа: <http://europe.newswweek.com/ukraine-stay-out-eu-and-nato-20-years-jean-claude-juncker-433388?rm=eu>

9. Яковюк І. В. Проблеми конституційного регулювання членства в Європейському Союзі / І. В. Яковюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / ред. кол. : Ю. П. Битяк та ін. – Х. : Право, 2010. – № 20. – С. 25–36.

Науковий керівник: Сидоренко О. О., канд. юрид. наук, асистент кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

К. Ю. Савчук¹

ПЛЮСИ ТА МІНУСИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Характерною рисою сучасного світового розвитку країн є активізація інтеграційних процесів у світі та Європі зокрема. При цьому, навіть, ті країни, які не входять до складу інтеграційних об'єднань, неминуче відчують на собі їх відчутний вплив. І Україна не виняток. Протягом останніх двадцяти років наша держава марить недосяжною метою входу до складу Європейського союзу (далі – ЄС).

Позиція України щодо Євросоюзу була сформована вперше на законодавчому рівні в Основних напрямках зовнішньої політики України 2 липня 1993 р. Починаючи із цього моменту Україна почала тяжіти до європейського інтеграційного об'єднання і від того моменту намагалась все ж таки приєднатись до ЄС, ці намагання можемо спостерігати і до сьогоднішнього дня. Євроінтеграційний курс – це невід'ємна частина суспільно-політичного та економічного поступу України сьогодні і ця ідея так міцно засіла в свідомості всього суспільства і, зокрема, кожної особи, що, мабуть, нагальнішої проблеми сучасного розвитку України і знайти важко [8 – с. 1].

¹ Студентка 1 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Вже минуло 24 роки незалежності, Україною були зроблені перші, здавалось, досить успішні кроки в напрямку європейської інтеграції. Але в 2005 році стало зрозуміло, що інтеграційний процес не буде таким простим і передбачуваним, яким він до цього представлявся ряду українських політиків [3 – с. 1]. Сучасні відносини України та ЄС характеризуються критичним станом, оскільки Європейський Союз знаходиться зараз не у вигідному становищі через внутрішні економічні проблеми країн-членів, які підривають усю стабільність об'єднання.

Актуальність проблеми взаємовідносин України з гігантом процесів європейської інтеграції та кооперації Європейським Союзом є беззаперечна. Варто визнати, що євроінтеграція України поставили багато кризових питань еволюції загальнодержавного розвитку. Адже всі ми розуміємо цінність того позитивного прогресу, який може настати для України як для визнаної, авторитетної, передової, правової європейської держави за встановлення «євростандартів» економічного процвітання, політичної стабільності, соціального благополуччя, демократії та особистої свободи громадянина [3, с. 2]. На фоні економічної кризи, корупції, організованої злочинності, політичної нестабільності і зубожіння основної маси народу України, «євростандартів» виступають більше ніж привабливими взірцями для наших співвітчизників і стимулами подальшої інтеграції України.

Зазвичай при розгляді країни – претендента на членство в ЄС Європейська комісія, крім інформації, наданої самою державою, вивчає також документи інших міжнародних організацій, передусім Ради Європи, котра є визнаним авторитетом зі встановлення контролю за дотриманням стандартів у сфері демократії, верховенства права та прав людини. Саме запровадження стандартів Ради Європи у сфері демократії, верховенства права і прав людини слід розглядати як головний політичний пріоритет держави та ключовий механізм досягнення відповідності України передусім політичним критеріям членства в ЄС.

Треба виділити декілька переваг євроінтеграційної політики України. Перш за все, це є політична вигода, сутність якої полягає у встановленні стабільної політичної системи, сприйнятті України як важливого суб'єкта політичних відносин, залученні України до Спільної європейської політики безпеки та оборони, яка гарантуватиме Україні державний суверенітет та територіальну недоторканість. Напевно, це є основний і найважливіший фактор.

Другим можна вважати економічний потенціал, тобто, забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, впровадження стандартів ЄС у виробництві, макроекономічна стабільність, додаткові інвестиції в економіку країни, надання субсидій сільському господарству, кількісні обмеження імпорту, антидемпінгова політика, протекціонізм і контроль експорту. Щодо макроекономічної стабільності, то у цьому випадку мається на увазі, при вступі до ЄС Україна має підтягнути свої економічні показники до європейських стандартів, створити досить розвинений ринок, закріпити тенденції до економічного зростання, що саме по собі принесе Україні уже позитивні результати. Україна також отримає переваги від запровадження єдиної валюти при вступі в ЄС [9].

Третій чинник – це є соціальний євроефект, що має на меті ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення, забезпечення високого рівня життя населення, формування середнього класу та проведення реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту [5, с. 33].

На думку Чабаненка С. В., останній за ієрархією чинник містить найважчий парадокс, адже тут прихований важливий компонент — загальнодержавний менталітет [2, с. 4]. Якими б не були відчайдушними та сумлінними намагання української влади щодо євроінтеграції, вона ніколи не подолає соціального розмежування свідомих поглядів населення, а головне усталених та генетично сформованих диференційних світоглядів. Адже Україну можна включити до складу ЄС, але ж це тільки формальність. 10–15 років ґрунтовних економічних та політичних реформ не зможе подолати проблему невідповідності євростандартам українського мислення як єдиного загальнодержавного компоненту [9].

Проте, передові розуми світової політичної системи ще не дійшли до ідеального способу угруповання країн у відокремлені співтовариства, позаяк навіть ЄС у своїх цілях не є абсолютно безкорисною. Тому варто виділити певні недоліки:

– політичні недоліки несуть із собою часткову втрату суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС, невизначеність стратегії розвитку, що також не дуже добре вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує в деякій мірі висока конкуренція в деяких галузях, тому потрібно буде переорієнтуватись на менш конкурентні галузі, а також негативним чинником буде погіршення взаємин із країнами СНД;

– економічні недоліки передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів, можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання України як сировинного придатку, а також як дешевої робочої сили;

– соціальні недоліки — це ускладнення візового режиму із східними сусідами, поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та вплив кадрів [1 – с. 1].

Але, на жаль, за прогнозами економістів, наша країна до 2020 року не стане членом ЄС, оскільки на даний момент ЄС переживає кризу. Також вступ України до цього інтеграційного об'єднання унеможливується тим, що до ЄС приєднається країна, яка потребуватиме дуже серйозних компенсацій від закриття цілих галузей промисловості. Оскільки в ЄС є строго квотована планова економіка, яка передбачає, що кожна держава, яка вступає в Європейський Союз, повинна включатись у спільний ринок і відповідно вона повинна запроваджувати квоти на виробництво тієї чи іншої продукції, тому для ЄС на даному етапі не вигідно приймати Україну до себе і це і є однією із проблем інтеграції України [3 – с. 2].

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не гармонізоване до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства із європейським. Це має здійснюватись за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити приблизно усі сфери права, такі як: приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого. Але на даному етапі для України здійснення таких заходів є неможливими [3 – с. 160].

Щодо загроз від вступу України до ЄС їх виділяють – політичні, економічні та соціальні. Політичні загрози – це небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. Економічні загрози – передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання України як сировинного придатку. Соціальні загрози несуть на меті поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та вплив кадрів [8 – с. 2].

Щодо інтеграційних процесів України в контексті даного дослідження слід розуміти, що європейська інтеграція для України є шляхом покращення та модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вільний рух в середині інтеграційного об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, а також це все передбачає вихід на єдиний спільний ринок. Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню нашої держави до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя та добробуту населення [6 – с. 3].

Проте, допускаємо все ті ж помилки неоднозначної орієнтації курсу Європейський союз – Митний союз. Як можна вирішити питання входу України до складу ЄС, якщо громадянське населення суперечить самому собі, а відсоткова пропорційність не має однорідності? В очах ЄС ми виглядаємо як безкорисне щеня, яке ніяк не може обрати свій шлях, кидається в різні кутки, шукаючи кращого притулку і не знаходить [4 – с. 1].

Цілком зрозуміло, що вступ України до ЄС є довготривалим, багата-етапним та віддаленим у часі процесом, проте висвітлення цієї теми вже сьогодні займає чільне місце серед науковців, журналістів та політиків. Водночас вона пронизана різноманітними підходами та оцінками до її висвітлення, політичними та ідеологічними розбіжностями. Наприклад, Федоришина О. О. наводить такий аргумент, що економісти з різних країн ЄС заявляють, що нещодавнє парафування угоди про асоціацію і створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС все одно не дасть швидкого залучення України до європейського об'єднання [3 – с. 4].

Дослідження показують, що світові зміни на початку XXI століття будуть іти шляхом формування багатополосного світу. Політичні переваги буде мати лише той, хто впишеться в них. Унікальне географічне розташування України в Євразії в поєднанні з політикою економічної безпеки надасть їй можливість відігравати важливу стабілізуючу роль у глобальному середовищі [1 – с. 2].

Таким чином, процес євроінтеграції складний і тривалий. Євроінтеграція має не тільки позитивні наслідки, але й негативні. Однією з умов їх усунення є прийняття Конституції ЄС. Без створення відповідного законодавства ЄС неможливе вирівнювання соціально-економічного розвитку країн-членів ЄС. Ще однією з проблем є сприйняття європейських цінностей, адже «європейський вибір України потребує відповідних змін не тільки у правовій системі держави, а й у правовому мисленні населення країни для

досягнення цієї мети» [10, с. 248]. З огляду на зазначене вище, Україна може стати членом ЄС лише через 10–15 років [7 – с. 2]. За цей час необхідно вирішити багато проблем: подолати бідність, побудувати демократичну, правову державу, проводити необхідні природо-захистні заходи і т. д.

Підводячи підсумок, треба зазначити, що при вступі до ЄС Україна отримає ряд значних переваг, але щоб уникнути існуючих загроз треба поступово впроваджувати стратегічні напрями розвитку ЄС в українську економіку та розробити програму дій щодо безболісної інтеграції України, із урахуванням існуючих загроз та досвіду країн, які нещодавно вступили до ЄС.

Література:

1. Солонінко К. С. Інтеграційна політика України: інституційні аспекти / Солонінко К. С. // Міжнародна економіка. – 2012 р. – Випуск № 52.
2. Чабаненко С. В. Україна на шляху інтеграції в ЄС: перспективи та перешкоди / Чабаненко С. В. // Наук. вісн. Ун-ту «Україна» – 2009. – № 2.
3. Федоришина О. О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу / О. О. Федоришина // Ефективна економіка. – 2014. – Випуск № 4.
4. Три сценарії розвитку відносин Україна-ЄС після виборів/електронний ресурс, 2012 р.
5. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України Батаренко А. О. // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014 р.
6. Ковальчук А. І. Україна і Європейський Союз / Ковальчук А. І. // Ефективна економіка. – 2013. – Випуск № 1.
7. Костюк Б. А. Демократія — умова просування України до ЄС / Костюк Б. А. // науково-популярний правничий журнал. – 2012 р.
8. Левицька В. В. та Смагло О. В. Інтеграція України до ЄС: проблеми та перспективи / Левицька В. В. та Смагло О. В. // науково-популярний правничий журнал. – 2015 р.
9. Інвестиційне співробітництво між Україною та ЄС [Електронний ресурс] / Постійне представництво України при ЮНЕСКО, 2013. – Режим доступу: <http://unesco.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/uk-eu-investment>.
10. Сидоренко О. О. Рішення Європейського суду з прав людини як джерело права України / О. О. Сидоренко // Проблеми законності : зб. наук. пр. – Харків, 2015. – Вип. 129. – С. 242–250.

Науковий керівник: Сидоренко О. О., к. ю. н., асистент кафедри теорії держави і права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого